

Salamis (Oudgrieks : Σαλαμίς) was vanaf ongeveer 1100 vóór Chr. een oude Griekse stadstaat aan de oostkust van Cyprus , aan de monding van de rivier de Pedieos , 6 km ten noorden van de moderne Famagusta . Gedurende vele eeuwen was Salamis de voornaamste stad van het eiland Cyprus. Nadat de naburige, 2 km landinwaarts gelegen laat-myceense vesting Enkomi rond 1075 v. Chr. door een aardbeving werd verwoest, ontstond de stad Salamis.

Volgens de overlevering was Teucer, (in het Grieks *Teukros*), de zoon van Telamon en halfbroer van Ajax de stichter van de stad Salamis. De Griekse mythologie verhaalt verder, dat Teucer niet naar huis kon terugkeren na de Trojaanse oorlog, omdat hij had verzuimd zijn broer Ajax te wreken.

De stad Salamis (niet te verwarren met het gelijknamige eiland vóór de Atheense kust, waarvan Teucer wel afkomstig was) had een strategische ligging als belangrijke aanleghaven in de Middellandse Zee tussen Azië, Afrika en Europa.

De vroegste archeologische vondsten gaan terug tot de elfde eeuw vóór Chr. (Late Bronstijd III).

De kopererts van Cyprus maakte het eiland tot een essentieel knooppunt in de vroegste handel.

Door de eeuwen heen ging Salamis samen met de rest van Cyprus deel uitmaken van diverse invloedssferen, zoals de Perzische, de Griekse en het Romeinse Rijk.

Kinderen graven in Kanaänitische potten wijzen op een Fenicische aanwezigheid in deze streek. Een haven en een begraafplaats uit deze periode zijn opgegraven.

De stad wordt ook genoemd in Assyrische geschriften als een van de koninkrijken van *Iadnana* (Cyprus).

In 877 vóór Chr. wordt melding gemaakt dat het Assyrische leger via de Middellandse Zee de kust van Cyprus voor een eerste keer bereikte. In 708 vóór Chr. brachten de stad-koningen van Cyprus hulde aan koning Sargon II van Assyrië (aldus Burkert).

De eerste munten werden geslagen in de 6e eeuw voor Christus, na een voorbeeld van Perzische prototypes.

Cyprus was onder de controle van de Assyriërs in die tijd, maar de stadstaten van het eiland genoten van een relatieve onafhankelijkheid, zolang zij betaalden met hun eerbetoon aan de Assyrische koning. Hierdoor konden de koningen van de verschillende steden hun rijkdom en macht vergaren.

Rond 450 v. Chr. vond bij Salamis een zeeslag plaats tussen schepen van de Delische Bond, onder leiding van koning Kimon II en de Perzen. Deze zeeslag moet niet verward worden met de Slag bij Salamis, die 30 jaar eerder plaatsvond bij het gelijknamige eiland Salamis.

Salamis was de residentiestad van koning Euagoras I (411-373 v. Chr.), die omstreeks 400 v. Chr. de Griekse invloed nieuwe kracht gaf en de Fenicische overheersing uitschakelde. Eveneens in deze omgeving overwon Demetrius Poliorcetes in 306 v. Chr. Ptolemaeus I van Egypte in een grote zeeslag. Toen Ptolemaeus in 294 vóór Chr. de stad heroverde, bleef de stad met de rest van Cyprus nog ruim twee eeuwen onder de heerschappij van de (Egyptische) Ptolemaeën.

De geschiedenis van Salamis tijdens de vroege archaische en klassieke periode wordt weerspiegeld in de verhalen van de Griekse historicus Herodotus en de veel latere toespraken van de Griekse redenaar Isocrates . De stad was toen de hoofdstad van het eiland en ondersteunde de andere Cypriotische steden in hun pogingen om zich te bevrijden van de Perzische overheersing.

De belangrijkste heerser van het koninkrijk van Salamis was Evagoras (410 - 374 vóór Chr.). Evagoras werd heerser van het hele eiland Cyprus, en won zijn strijd om onafhankelijkheid van de Perzische Rijk. Salamis werd daarna belegerd en veroverd door Artaxerxes III van Perzië.

Onder koning Evagoras (411 - 374 vóór Chr.) bloeide de Griekse cultuur en kunst in de stad.

Een monument, dat heden nog aanwezig is en dat het einde van de “klassieke periode” in Salamis illustreert, is de tumulus, die de cenotaaf van Nicocreon bevatte, één van de laatste koningen van Salamis, die omkwam in 311 vóór Chr.

Op dit monumentale begraafmonument werden enkele hoofden van klei gevonden, waarvan sommige portretten zijn, van misschien wel van de leden van de koninklijke familie, die na hun dood op deze wijze geëerd werden.

Nadat Alexander de Grote het Perzische Rijk had verslagen, regeerde Ptolemaeus I van Egypte het eiland Cyprus. Hij dwong Nicocreon, die Ptolemeïsche gouverneur van het eiland was, om zelfmoord te plegen in 311 vóór Chr., want hij had geen vertrouwen meer in hem. In zijn plaats kwam koning Menelaos, die de broer was van

Ptolemaeus. Gouverneur Nicocreon, wordt verondersteld, werd begraven in een van de grote tumuli in de buurt van de oude stad Enkomi.

Salamis bleef de zetel van de gouverneur.

In 306 v. Chr. was Salamis de plaats waar een zeeslag werd uitgevochten tussen de vloten van koning Demetrius I van Macedonië en koning Ptolemaeus I van Egypte. Demetrius won de strijd en veroverde het eiland Cyprus.

In de Romeinse tijd werd Salamis onderdeel van de Romeinse provincie Cilicië, maar de stad Salamis bleef belangrijk voor deze provincie, terwijl Paphos de hoofdplaats werd. De zetel van de gouverneur werd verplaatst naar de stad Paphos. Hoewel Salamis niet langer de hoofdstad van Cyprus uit de Hellenistische periode was en vervangen werd door zijn Paphos, deed dit haar rijkdom en belang niet afnemen. De stad genoot een bijzonder voorkeur van de Romeinse keizers Trajanus en Hadrianus, die de stad een restauratie deden ondergaan en enkele openbare gebouwen hier vestigden.

Op zijn eerste reis, landde de Apostel Paulus in Salamis in het jaar 47 na Chr. in het gezelschap van de Apostel Barnabas en de Evangelist Marcus. Zij predikten in de synagogen (Handelingen 13:5), alvorens verder te gaan op het eiland Cyprus.

De op Cyprus geboren Apostel Barnabas, die een prominente rol speelt in de Handelingen van de Apostelen, brachten het christendom naar Cyprus in de eerste eeuw na Chr.

De traditie zegt dat Barnabas ook predikte in Alexandrië en Rome. Hij stierf bij Salamis de marteldood door steniging bij de Salamis omstreeks het jaar 61 na Chr.

De Apostel Barnabas wordt beschouwd als de stichter van de Kerk van Cyprus.

Verondersteld wordt dat zijn stoffelijke resten begraven werden bij het klooster dat naar hem werd vernoemd in de directe omgeving van Salamis.

De meeste geleerden nemen aan dat onder de Grieken aan wie de Cyprioten het Evangelie verkondigden ook Lucas zich bevond, de enige evangelist die geen Jood was. Het is zo goed als zeker dat Lucas uit Antiochië afkomstig is.

Verschillende aardbevingen hebben geleid tot de vernietiging van Salamis aan het begin van de 4de eeuw. De stad werd herbouwd onder de naam Constantia door de Romeinse keizer Constantius II (337-361 na Chr.). Vervolgens werd het oude Salamis, dat nu Constantia heette, een bisschoppelijke stad. De beroemdste bewoner van de stad was de heilige Epiphanius.

Keizer Constantius II hielp de Salaminianen niet alleen met de wederopbouw van hun stad, maar ook hielp hij hen door het verlichten van de te betalen belastingen voor een korte periode.

De oude verwoeste stad Salamis werd herbouwd op een kleinere schaal en werd voortaan Constantia genoemd.

De verzanding van de haven leidde tot een geleidelijke afname van het belang van de stad.

Salamis werd uiteindelijk verlaten tijdens de Arabische invasies in 649 na Chr. na de verovering en verwoestingen door Muawiyahik, de Arabische gouverneur van Syrië.

De bewoners vluchtten naar Arsinoe (Famagusta).

De opgravingen in de oude stad Salamis begonnen in 1952 en duurden voort tot 1974.

Voor het tijdstip van de Turkse invasie in 1974 was er veel archeologische onderzoek en werden vele opgravingen uitgevoerd, zo waren een Franse missie in die periode bezig met opgravingen bij de oude stad Enkomi, en een Franse delegatie bij Salamis. Ook het ministerie van Oudheden was bijna het hele jaar bezig met het repareren en restaureren van monumenten en ook was het ministerie van Oudheden bezig met opgravingen bij de oude stad Salamis.

Het grootste deel van de bestaande ruïnes van de stad Salamis dateren uit de Romeinse periode.

De openbare gebouwen die werden blootgelegd tot nu toe bij de stad Salamis dateren uit de post-klassieke periode van de Romeinse tijd.

De tempel van Zeus Salaminios die hier werd opgericht, volgens de overlevering door Teucer zelf, moet al bestaan hebben sedert de stichting van de stad Salamis. De nog bestaande overblijfselen hiervan dateren uit de late Hellenistische periode.

Het "cultureel centrum" van Salamis, ten tijde van de Romeinse periode, was gelegen in het noordelijkste deel van de stad, waar zich een sportzaal, theater, amfitheater, het stadion en de openbare baden bevinden.

Het theater en het gymnasium zijn gedeeltelijk gerestaureerd. Een groot aantal beelden staan opgesteld in de centrale hof van het gymnasium, waarvan de meeste beelden geen kop meer hebben.

Een standbeeld van keizer Augustus en enkele zuilen en beelden, die oorspronkelijk het theater sierden zijn allen naar de centrale hof van het Gymnasium gebracht na de aardbeving in de 4e eeuw.

Het theater dateert uit de periode van de 1^e eeuw na Chr. Het zou huis geboden hebben aan 15.000 toeschouwers. Het werd vernietigd in de 4e eeuw tijdens de grote aardbevingen. Er zijn verder baden, openbare toiletten (voor 44 gebruikers) te bezichtigen. Men treft in de ruïnes verschillende kleine stukjes mozaïek aan. Ook is er een havenmuur, een Hellenistische en de Romeinse agora en een tempel van Zeus, dat het recht bood asiel te verlenen.

Ook zijn er overblijfselen uit de Byzantijnse periode te zien onder de basiliek van bisschop Epiphanos (367- 403). Deze basiliek diende als de grootstedelijke kerk van Salamis.

St. Epiphanius is begraven in de zuidelijke apsis. De kerk bevatte ook een doopkapel.

De kerk werd verwoest in de 7de eeuw en werd vervolgens vervangen door een kleiner gebouw in het zuiden. De stad werd voorzien van water door een aquaduct uit Kyhrea, die eveneens werd vernietigd in de 7e eeuw. Het water werd verzameld in een grote waterbak de buurt van de Agora.

De necropolis van Salamis beslaat een oppervlakte van ca. 7 km² ten westen van de stad. Het bevat een museum met een aantal van de vondsten.

De graven dateren uit de geometrische tot de Hellenistische periode.

De meest bekende graven zijn de zogenaamde Royal-Tombs.

Een graf opgegraven in 1965 door de Franse missie van de Universiteit van Lyon leverde een buitengewone rijkdom op aan graf-geschenken. Deze grafgeschenken toonden aan dat er handelsbetrekkingen werden onderhouden met het nabije Oosten.

Hoewel Salamis directe banden onderhield met het nabije Oosten tijdens de 8e en 7e eeuw voor Christus, waren ook handelsbetrekkingen met de Egeïsche Zee.

Een van de koninklijke graven bevatte een grote hoeveelheid van Grieks Geometrische aardewerk en dit wordt verklaard als de bruidsschat van een Griekse prinses, die trouwde met de koninklijke familie van Salamis. Grieks aardewerk werd ook gevonden in graven van de gewone burgers.

Op dat moment waren de Grieken begonnen aan een oostwaartse uitbreiding door de oprichting van kolonies in Klein-Azië en Syrië. Salamis moet hebben gediend als een tussenstation. Er wordt zelfs gesuggereerd dat de Cyprioten hielp Grieken in hun onderneming.

De oude stad Salamis uit de 11de eeuw vóór Chr. was een stad die beperkt was tot een vrij klein gebied rondom de haven, maar werd al snel uitgebreid naar het westen, naar het gebied, dat vandaag wordt gedekt door bebossing.

De begraafplaats van Salamis beslaat een groot gebied van de westelijke grenzen van het bos naar de richting van het klooster van St. Barnabas, naar de rand van het dorpje Ayios Serghios en naar de rand van de aloude stad Enkomi.. Men treft er graven aan uit de 9de eeuw vóór Christus tot in de vroeg-christelijke periode.

Na de Turkse invasie heeft het internationale embargo verhinderd dat de voortzetting van de opgravingen kon worden voortgezet.

Belangrijke archeologische collecties worden bewaard in de het St. Barnabas klooster.

Paulus, Barnabas en Marcus op Cyprus.

Salamis was de eerste stad waar de Apostelen Paulus en Barnabas voet aan wal zetten na hun uitzetting uit Antiochië.(Hand.13:4).

In het vierde vers zie je vermeld staan dat de Apostel Barnabas nog voorop staat en dat Saulus nog geen Paulus heet. In het veertiende vers van dit hoofdstuk is dat heel anders. Nu lezen we in vers 5 van dit zelfde hoofdstuk: Johannes was met hen meegegaan om hen te helpen.

Dit was niet de Apostel Johannes maar de Evangelist (Johannes) Marcus.

Zijn moeder bezat een zeer ruime woning in Jeruzalem, waar de eerste Christenen samen kwamen (Hand.12:12)

Aan Marcus werden niet de handen opgelegd zoals bij Paulus en Barnabas wel werd gedaan (Hand. 13, 1), maar hij ging mee als "helper".

Het Griekse woord dat de Evangelist Lucas bezigt bij het schrijven van de Handelingen van de Apostelen, wordt meestal vertaald met 'helper' of 'dienaar'.

Daarbij moet je niet denken aan een assistent, maar aan een documentalist. Een 'helper' heeft afschriften van een officieel document onder zijn hoede.

Marcus ging mee als een soort secretaris. Lucas gebruikt dit woord 'dienaren' ook in Lucas 1:2 en daar heeft hij op het oog mensen die allerlei notities maakten.

Hij noemt daar ooggetuigen en dienaren van het Evangelie.

Mensen die gezien en gehoord hadden wat Jezus allemaal sprak en deed en mensen die het opschreven. Marcus was dus een documentalist.

(Johannes) Marcus heeft de Apostelen Paulus en Barnabas echter verlaten. Vreemd is wel dat hij toch nog eerst met hen meegaat naar het vaste land van Klein-Azië. Als hij terug wilde naar Jeruzalem, waarom ging hij dan niet terug via Salamis ? Waarom maakte hij dan nog de oversteek van Paphos naar Perge ? Dat was toch een omweg? Ja, maar wellicht lag er al een schip in de haven van Paphos en was het nog wel zo gemakkelijk via Perge te reizen per schip. Anders moest hij het vasteland van hele eiland weer teruglopen. In Salamis hebben Paulus en Barnabas zich tot de Joden gewend. De verkondiging van het Evangelie tot de niet-Joden begon pas in Paphos, aan het andere eind van het eiland. Op verzoek van de gouverneur Sergius is Paulus zijn paleis ook binnengegaan.

Daar in Paphos is het eigenlijke werk van de heidenapostel Paulus pas goed begonnen. Voortaan staat zijn naam dan ook voorop. Waarom ging Marcus niet mee ?

Ik geloof, dat het verschil in achtergrond tussen de Apostelen Paulus en Barnabas aan de ene kant en de Evangelist Marcus aan de andere kant daarvan de oorzaak is geweest.

Barnabas en Saulus hadden door hun werk in Antiochië deel gehad aan de integratie van Joden en Grieken in één gemeente. Tot Marcus (die bij zijn moeder in Jeruzalem inwoonde) was deze ontwikkeling nog niet doorgedrongen. In Jeruzalem gaven de Joodse christenen immers de toon aan. Het heeft nu er alle schijn van dat de Evangelist Marcus, toen hij met Barnabas en Saulus meeging, meende dat de heidenen, die hun geloof in Christus beleden, net als de Joden volgens de voorschriften van de Mozaïsche wet besneden moesten worden. Hem was altijd voorgehouden dat heidenen alleen door besnijdenis, doop en offer in de Joodse gemeente konden worden opgenomen.

Later is de Evangelist Marcus vermoedelijk via Petrus tot bekering gekomen.

Marcus was in Rome de tolk van Petrus, maar hij was natuurlijk ook zijn documentalist.

Petrus bleef in zijn getuigen over Jezus Christus de eenvoudige visserman, maar Marcus zal zijn vaardige documentalist en secretaris geweest zijn.

In het Evangelie naar de beschrijving van Marcus legt hij daarvan een duidelijk getuigenis af.

Hij zal in Paphos er moeite mee gehad hebben, dat heidenen zo maar zonder besnijdenis lid konden worden van Gods volk ! In Salamis hadden ze alleen maar contact met de Joden.

De Apostel Paulus was hierover nogal ontstemd. Maar later is het toch weer goed gekomen tussen de Apostel Paulus en de Evangelist Marcus, want hij vraagt aan Timoteus of hij Marcus wil meenemen, omdat hij de apostel goede diensten kan bewijzen (2 Tim. 4, 11). En ook bij deze plaats in de laatste brief van Paulus zullen we moeten denken aan zijn werk als documentalist.

In Hand. 13 : 5 is Marcus echter de helper van de Apostelen Paulus en Barnabas en het Griekse woord dat Lucas daar gebruikt betekent: “documentalist”, secretaris, die voor de betrouwbaarheid van een memorandum instaat.

Salamis was de eerste plaats waar Marcus zijn aantekeningen maakte.

Nu kun je ook begrijpen waarom de Evangelist Marcus de tolk van Petrus in Rome is geweest.

Petrus, de eenvoudige visserman was vurig van geest en rap van tong, maar Marcus was vaardig met de pen. Men kan dit zelf nagaan in zijn evangeliebeschrijving.

Hij zat al ijverig te pennen in de ruime woning van zijn moeder in Jeruzalem , waar hij wellicht een eigen vertrek had. Ook het dienstmeisje van zijn moeder, Rhode, zal een eigen opkamertje gehad hebben. (Hand 12: 13).

Is de Evangelist Marcus overgestoken naar Egypte ?

Barnabas is als martelaar overleden in Salamis. Waar is Marcus toen heengegaan ?

De Koptische christenen zijn van mening dat de Evangelist Marcus de grondlegger geweest is van de Kerk in Egypte. De grote kathedraal van Caïro draagt ook zijn naam. Hij zou dan van Cyprus naar Egypte gegaan zijn. We weten echter niet wanneer dat geweest kan zijn.

Door de oude traditie worden we eenstemmig verwezen naar Rome, waar Marcus de tolk van Petrus is geweest. Ten dienste van de gemeente in Rome schreef hij de prediking van Petrus op.

Ik denk dat zijn ervaring als documentalist van de Apostelen Paulus en Barnabas op de eerste zendingsreis omstreeks het jaar 47 hem bijzonder van pas is gekomen.

Petrus en Marcus vormden een hecht team. Petrus noemt hem dan ook "mijn zoon" (1 Petr.5, 13.).

Marcus heeft zowel de Apostel Paulus evenals de Apostel Petrus vaak het Evangelie horen verkondigen. Hij kon uitstekend korte notities maken. Waarschijnlijk beheerste Marcus de kunst van een soort "steno".